

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta 13.—
za četrt 6-50
za en mesec 2-20
za šestmesečno 29.—
za ostalo inozemstvo 35.—

V upravljalstvu:

Za celo leto naprej . K 22-40
za pol leta 11-20
za četrt 5-60
za en mesec 1-90
Za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENECE

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 v
za trikrat 10 v
za več kot trikrat 9 v

V reklamnih noticah stane
enostolpna garmondvrsta
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljanju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvenomki nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6.
Sprejema naročnine, inserate in reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Vsenemška komanda.

Ljubljana, 17. nov. 1909.

Včeraj so govorili Nemci. Wolf jih je komandiral, zato so seveda sklenili, kar je vsenemški Wolf zahteval. Nemški izvršilni odbor je razpravljal o Glabinskih pogajanjih in o morebitni izpremembi vlade. Neki nemški vodilni politik je izjavil, da se vlada ne sme preosnovati na temelju malega programa, marveč da se mora tudi urediti narodno vprašanje na Češkem. Razpravljali so tudi o možnosti, da se vlada s § 14. Naročali so nemški javnosti, naj vso krivdo zvani na Čehe. Odobrili so tudi absolutizem s § 14. ali z brezpravnim stanjem in izjavili, naj ne odstopijo nemški ministri, če nastane absolutizem, ker je važno, da bodo nemški ministri delali pod vladno § 14. za nemške koristi. Ako se rekonstruirala vlada, naj ne odstopijo zgolj nemški, marveč vsi parlamentarni ministri. O svoji seji so izdali obširen komunique, v katerem hočejo, naj »Slovanska Unija« predloži konkretne predloge Glabinskemu, dasi znajo, da se »Slovanska Unija« ne more pogajati s sedanjo vladno. Seveda zagovarjajo sedanjo vladno, češ, da ni protislovanska. Povedali so tudi, da za izpremembo vlade ni povoda. Prihodnji teden se skliče shod vseh nemških poslancev. Pri seji je bil tudi nemški minister-krajan Schreiner.

Zvečer ob 6. so se podali krščansko-socialni in nemški svobodomiselnih voditelji k Bienenrthu, s katerim so dve uri konferirali. O tej konferenci se poroča, da so sklenili najostrejšo se upirati zahtevam »Slovanske Unije«. Pozitivno niso sklopali, ker še nimajo poročila o formalnih zahtevah »Slovanske Unije«. V konferenci so govorili vsi navzoči in naglašali, da se mora pojasniti položaj. Bienenrth je menil, naj bi se po kompromisu dosegel vsaj mali dnevni red, a Nemci so naglašali, da popustljivost zdaj ni umestna. Osobito Wolf je bil glasan in je nasprotoval vsakemu pogajanju s strankami »Slovanske Unije«. Priporočal je vladi, naj bo trda nasproti Slovanom. Chiari, Sylvester in Lueger so želeli, naj se zbornici predloži začasni proračun. Bienenrth je izjavil, da predloži v prihodnji seji zbornici začasni proračun. Prihodnja zbornična seja se skliče ne glede na »Slovansko Unijo«. Med konferenco je Bienenrth sam izjavil, da se je prežgodaj sklicala. Udeležili so se je Lueger, Liechtenstein, Ebenhoch, Gessmann, Schraffl, Fuchs in Fink od krščansko-socialne stranke, poleg njih

tudi zastopniki nemških svobodomiselnih strank. Konferenca pri Bienenrthu položaja ne bo izboljšala, ker jasno kaže, da zdaj komandira vse nemške stranke in tudi krščanske socialce znani vsenemški kričar Wolf, ki se mu vsi v največji spoštljivosti in ponižnosti pokore.

Zelo so poslanci tudi včeraj razpravljali o vladnem predlogu, naj bi se rekonstruirala vlada, ko zbornica reši začasni proračun. O tem načrtu so mnenja različna. Večina vse javne zbornične seje boji, ker dobro zna, da nikakor ni gotovo, če »večina« tudi resnično razpolaga s tolikimi glasovi, da po številu prekaša opozicijo. Kljub vsem Wolfovim naporom je še vedno na površju rekonstrukcija vlade, ki jo zahteva »Poljsko kolo« pod pritiskom vrlega načelnika Poljske Ljudske Stranke Stapinskega, ki ga zato vladinovi kruto napadajo.

Če človek tako motri, kako se Nemci zvijajo in kar ne morejo razumeti dejstva, da so se Slovani zavedli svojih pravic in svoje naloge ter skušajo na vse načine se izogniti razvoju, ki mora priti, se spomni nehoti na oni svetopisemski stavek: Žena pa, ki rodi, ima velike bolečine.

Novi udarci in nove krivice.

Celovec, 16. nov. 1909.

Večjih krivic, kakor se godijo koroškim Slovincem zlasti v teku zadnjih dni, gotovo ne pomni svetovna zgodovina. Mimogrede omenjamo, da je vsled denuncijahstva, ki je pri Nemcih doma, bil pred nekaterimi meseci prestavljen slovenski davčni uradnik Kolenc, ker se je potegoval za prevajalsko posojilnico, na nemško. Tako se je tudi zgodilo slovenskemu učitelju Pilgramu, ker je hotel ustanoviti slovensko učiteljsko društvo, da je moral v popolnoma nemški Volšperk. To je delo nemškega Volksrata. Kdo bo pozabil zadnje škandale? Nemški Volksrat ima svoje plačane rablje po slovenskem delu Koroške, ki denuncirajo uradnike in učitelje, ki ne trobijo v njegov krivični in izdajski rog.

Denuncijanti poročajo, Volksrat ukaže in — nepristranska vlada deluje. Nastavljanje slovenskih učiteljskih abiturientov na nemških postajah, prestavljanje slovenskih učiteljev in učiteljic iz slovenskih mest v koroško Sibirijo, in narobe, nastavljanje in prestavljanje nemških jezikovnih revežev v slovenske kraje, to je ne le koroški, tudi ne avstrijski, ampak naravnost svetovni škandal. In na želez-

nicah! Kdaj je še bil kak Nemec aretovan, če je kje na kaki popolnoma slovenski postaji na Kranjskem zahteval vozni listek v nemškem jeziku? Kaj, če bi se v Ljubljani tako godilo?

Pri velikovškem okrajnem glavarstvu so nastavljeni tudi nekateri slovenski uradniki, ki so pravični (več se od njih tudi ne zahteva) tudi slovenski narodnosti. To nemškemu Volksratu ni po volji. Začeli so jih v svojih lutrovskih in nemško-nacionalnih listih nesramno napadati. Celo okrajni glavar, ki skuša biti pravičen Nemcem in Slovincem, jim ni več po volji, tudi njega so že denuncirali pri deželni vladi, da je klerikalec in da gre Slovincem na roko. Slovenski učitelj na šentrupertski šoli pri Velikovcu, dasi je še štirinajst dni na Koroškem, je nemškim volkovom tudi že trn v peti. Pred enim tednom se je peljal na sprehod okrajni tajnik velikovski s kanonikom Dobrovcem v Grabinj in takoj so ga postavili na pranger.

Slovenski in slovanski poslanci! Koroški Slovenci pričakujejo od vas nujno pomoči, kajti kar se na Koroškem godi, kriči proti nebesom. Postali smo drugi Poznanj, za nas ni postave. Povejte vladi, kako dela na Koroškem, kako kaže prav tu svojo nepristranost proti Slovanom!

Dobili smo danes sledečo brzojavko: Velikovec, 17. novembra. Vsled pritiska nemških nacionalcev in vlade je velikovško okrajno glavarstvo zaprlo »Narodni Dom« v Grebinju. Slovenski poslanci, nov udarec po koroških Slovincih!

To so stvari, ki vse Slovence kličejo na najsrajnejši in brezobzirni boj zoper Bienenrthovo vladno, ki je dejansko v rokah Volksratov!

Koroški Volksrat.

Občni zbor nemškega Volksvereina za Koroško se je vršil v ponedeljek pri Sandwirtu. Načelnik Hönlinger je poklical v deželo s Češkega državnega poslanca Jesserja. Čudno! Sicer se nacionalci na Koroškem vedno zgražajo, če kak kranjski Slovenec le pogleda, kaj počnejo onstran Karavank. Imenujejo to tako »kranjsko huškanje«. Za Slovence morajo biti merodajne meje, Nemci so pa po celi državi bratci. Sicer je pa Jesser poslušavec razočaral, ker je bral alpskim Nemcem levite, da premalo skrbijo za delavce in kmete. Tožil je o nazadovanju Nemcev na Češkem in o prodiranju Če-

hov. Bojkot je na Češkem Nemce zelo oškodoval, Čehe pa je okrepil. Zato je svaril pred bojkotom. To seveda za celovške hajlovce niso bili nikaki sirenski glasovi, ker tako radi pozivajo nemštvo na bojkot zoper Slovence, zlasti zoper pisarno g. dr. Brejca. Deželni odbornik Hönlinger je grozil Slovincem, če bodo še znanprej napadali slovenski Rož, češ, da je Rož že nemška posest. Znani Lackner, ki ne manjka pri nobeni huškariji zoper Slovence, je slikal veliko nevarnost, ki preti alpskim Nemcem od Jugoslovancev. Boli ga najbolj, da se Slovenci čutijo Jugoslovane. Klical je na pomoč severne Nemce, češ, da so ti v manjših stiskah, in prosil Jesserja, da vpliva pri židovskih dunajskih listih, da zamlajo vse češke priredbe in pritožbe, tako kakor koroški slovenske. »Deutsch bis zur Adria!« to mora biti deviza vsakega pravega Nemca, sicer preti Nemcem zlasti od Slovencev velika nevarnost. Izvoljen je bil stari odbor: Deželni odbornik Hönlinger za načelnika; za odbornike: dr. J. Lemisch, zobozdravnik dr. Brugger, Huth iz Volšperka, Schiller iz Blatograda, Pinterič iz Velikovca in še par drugih možiceljnov.

Koroška tragedija.

k Nov škandal na celovškem kolo-dvoru. Misijonarji celovškega župana Metnitza nadaljujejo započeto delo na celovškem kolodvoru. Dne 10. t. m. je redar aretirat g. A. Erata od Marije na Zili pri Beljaku, ker je zahteval vozni listek slovensko. Zaprli so ga v mrzlo luknjo, ne da bi ga bili zaslili. Ker ga je zeblo, je začel rentati ob štirih zjutraj, da so ga vtaknili v malo boljšo luknjo. Zjutraj so ga zaslili in mu pri obravnavi prisodili 24 ur zapora. Seveda je vložil g. Erat priziv zoper to obsodbo. Neverjetnosti se godijo na Koroškem. Slovenci so Nemcem, zlasti narodno nestrpnim uradnikom izročeni na milost in nemilost. Odkar je deželni predsednik Robert pl. Hein, si sme uradništvo vse dovoliti. Teh škandalov mora biti enkrat konec!

k Südmärkino podružnico so ustanovili v Dobrlivasi na Spodnjem Koroškem. Klobasari je na ustanovnem shodu urednik lista »Freie Stimmen« in povedal, da je izdala Südmärka za Koroško v tekočem letu — 90.000 kron. Seveda se potem ni treba čuditi, da so nemškutarski učitelji in uradniki v boju zoper Slovence tako agilni.

k »Freie Stimmen« proti podržavljenju šol. »Freie Stimmen« napadajo nemške učitelje, ki so se izrekli za podržavljenje ljudskih šol. V podržavljenju šol sumijo za

LISTEK.

Slovensko gledališče.

Brezdvoma se bodo našli ljudje, ki bodo uprizoritev Strindbergovega »Očeta« na našem odru razglašali za literaren dogodek prve vrste. Mi pa sodimo, da Strindberg ni za nas, najmenj pa »Oče« in dela te vrste. To so zablode, izrodki velike, a bolne nature, produkt tiste perverzne nordijske mistike, ki je njen najznačilnejši predstavnik vizionar Emanuel Swedenborg, modroslovec nemogočega.

Kaj pa je konflikt »Očeta«? Ali se tu mož in žena zato ne skladata, ker je on prostomislec, ona pa živi v tistih tradicijah, ki jih poosebuje tašča, katera prede v tej drami niti nevidna in tajinstvena, zraven pa se še s spiritizmom bavi? Ne — spora ni v tem. Kar pisatelj vpleta religioznih motivov, to je le efekt, ustvarjanje »stimunge«, nima z dejanjem samim veliko organske zveze. Saj so v resnici, neizvzemši »prostmisleca« rit-mojstra, vsi po svoje religiozni, mistiki, fatalisti. Konflikt je v tem, da sta privržani druga na drugo dve popolnoma nasprotni naravi — žena, ki jo je sama volja, kruta, brezobzirna, edinole iz nagonov izrastla in po nagonih se ravnajoča volja,

ki je onstran dobrega in slabega — nekaj odsev tiste volje brez razuma, tiste moči, ki je le moč, ki je vesoljstvo ustvarila, kakor domneva onedekaj germanska metafizika. Njej nasproti je mož, volja, ki je oslabljena po intelektu, nagon, ki se pokoruje spoznanju, moč, katero ravna čustvo, plemenitost in dobrotu. Med obema se vname boj, ki konča z zmago žene, z zmago tistega elementa, ki hoče, brez ozira, ali je dobro, ali je slabo, z zmago brutalnih instinktov, ki ne poznajo drugih zakonov kakor sebe.

In to je, kar zdravega človeka od te snovi oddaja. Naša kultura je že preveč oplemenitenjena, da bi se mogla v to vmi-sliti in včutiti. Strindberg s svojo groteskno domišljijo pretirava, tendenca moli iz vsakega stavka in besede s prav vsiljivo robotostjo in sirovostjo, ki je v vsem konfliktu, ni po ničemer ublažena, je absolutna, bistvena, substancijalna. Pisatelj je hotel utesiti ono teorijo spolne metafizike, s katero nas je osrečil materializem v zadnjih desetletjih: boj med samcem in samico, v katerem se prvi ves žrtvuje, druga pa samo pridobi; oni boj med spoloma, ki je eno samo veliko živalsko sovražstvo, in v katerem je moč na strani ženskega.

Kakor pa je ta domneva nezdrava, perverzna in plod izkvarjenega mišljenja, tako tudi Strindbergova drama in njegovo

mizoginstvo. Žena ni taka kakor jo hoče Strindberg — satan, ki satana celo prekaša, ker se ta svoje zlobe zaveda — žena pa jo dela igrave in nezavestno. Zato je v »Očetu« tudi na vse strani vse polno neverjetnosti, ki se dajo z roko prijeti in so komaj prikriti po kričeh efektnih.

Gibalno konfliktu je motiv dvomnega očetovstva, podprt z Ezehielom in Odisejo. Kar se prevoda tiče, omenjamo le, da je čisto napačno prevajati »Er« z »on«, ker se to ne prilaga duhu našega jezika in naš »on« niti oddaleč ne izraža onega razmerja, ki ga Germani označujejo z »Er«. Prezbitarianka bi morala ritmójstra vikati; to je malodane prav tisto, kar tiči v »Er«.

Med igralci gre seveda lavorika gosp. Borštniku, ki je včeraj pri nas gostoval. Njegova umetnost je še vedno na višku, boljšega »očeta« si sam Strindberg ne bi mogel želeli. Vredna sovrstnica mu je gospa Borštnikova, zdela se nam je le nekoliko hladnejša. Ima nekaj stereotipnih gest. G. Danilo je bil dober pastor, ga. Buškova, sicer dobra, je bila nekoliko preveč »dostojanstvena«; zdi se, da si naši igravci protestantske sektarije nekoliko pretajinstveno predstavljajo. Gdč. Winterova je v svoji mali vlogi bi a povsem na mestu, gosp. Škrbinšek je pač novinec, ki pa ne obeta malo.

F. T.

Vstaja Škender-Begova.

Angleško spisal Benjamin Disraeli, Earl of Beaconsfield. — Prevel I. M.

(Dalje.)

III.

Trije tedni so pretekli, odkar sta se ločila Škenderbeg in Nicej. Škenderbeg je došel prvi na čelu deset tisoč mož do gore Haemus in se bližal turškemu taboru, na prostrani in vzhitni planoti, katero so na vseh straneh obdajali hribi, utrjeni in dobro zavarovani z janičarji. Epirci so se ustavili in pripravljali, da bi postavili svoje šotore, njihov poveljnik pa se je v spremstvu nekaj svojih častnikov podal nemudoma v šotor Karambegov.

Prihod Škenderbegov je vzbudil veliko veselje med vojaki, in ko je korakal skozi tabor, so klici turških vojakov oznanjali, kako zelo so se veselili, da jih popelje v boj poveljnik, ki je vedno zmagoval. Nasproti je prišla častna straža, ki jo je poslal Karambeg, da popelje Škenderbega do njega, in grški princ je kmalu potem stopil v šotor turškega generala in ga pozdravil. Po formalnem pozdravu je Karambeg namignil z roko in šotor je bil kmalu prazen; ostal je samo glavni tajnik Musa, Karamov ljubljenec.

»O pravem času si prišel, Škenderbeg, da pomagaš pri uničenju krščanskih

Nemce veliko nevarnost. Razumemo! Potem bi koroški Slovenci n. pr. lažje dosegli v solstvu pravic, za katere se sedaj že leta in leta zaman trudijo. Najlepše je pa priznanje glasila nemško-nacionalne stranke na Koroškem, da se dandanes posmehujejo šolnikom, ki so pred sto leti postavljali otroke v popolnoma tuj svet in so jih v šoli silili govoriti latinski. Nemško-nacionalni pedagogi morajo biti silno kratkovidni, da nič ne čutijo, kako se bijejo sami po zobeh. Za slovenske otroke na Koroškem je prav dobra še metoda, ki je bila v veljavi pred — sto leti.

Štajerske novice.

Š Oj sloga, sloga, sloga! Gotovo dandanes ni nobena beseda toliko v rabi, kot raven ta-le beseda. Samo žal, da jo med mnogimi drugimi tudi mariborski gospodje tako malo vpoštevajo. V sobotni številki »Nar. Dnevnika« beremo, da tameravari ustanoviti v Studencih čitalnico. Nikdo bi nič ne imel zoper njihovo čitalnico, čeprav vemo, da so iste le podružnice liberalne stranke, toda v tej nameri ne vidimo izobraževalnega namena, ampak le nasprotje proti že obstoječemu slov. katol. izobraževalnemu društvu. Gospodje vedno tarnajo, da se ujeta v mariborski okoličnem število vedno bolj in bolj in dolžijo tega katoliške časnike in Kmečko zvezo, sami, pa mesto da bi kaj storili za okrepitev slovenstva v okolici, začnejo razpor. Ali ne bi bilo tega treba kje drugje v okolici, recimo v Razvonju, kjer je po mnenju liberalnega časopisja Kmečka zveza kriva napredka nemškega plemena. Ne, to je le zato, da te preklicane klerikalce malo razjezimo. Slavna »Sloga«, tako vneto sovražnica bratomornih prepričkov, posebno ob meji, povej mariborskim liberalnim velikašem, da je bolje, če to pivkanje zase ohranijo, kot pa da začnejo tudi na Studencih boj med brati. Pomagalo sicer ne bo nič, ker mariborski narodovci ne poznajo drugega kot — razpor.

Š St. Iij v Slov. goricah. Bralno društvo je priredilo s pomočjo pevskega zbora »Zarje« Martinovo veselico ob lepi udeležbi, ki bi bila pa lahko tudi številnejša. Krivo je bilo tega pač slabó vreme. Domači fantje so igrali igro »Čevljar«, lepo in dovršeno, da bi lahko nastopili tudi na vsakem mestnem odru. Med dejanji so udarjali št. jakobski tamburaši. Po igri se je pričela šaljiva trgatev, katera se je vkljub strogim postavam in številnim policajem hitro izvršila. Zatem se je razvila prijetna prosta zabava, katero je povečalo lepo petje gg. visokošolcev in razni govori.

Š Ljutomer. Pa je vendarle res. Že večkrat smo povedali, da se Sokolu smodijo peruti, pa so oni vedno trdili le svojo, to namreč, da to ni res. Sedaj nas pa je o tem še bolj uverilo poročilo občnega zbora Slov. sokolske zveze, v katerem beremo, da se je ljutomerskemu Sokolu odpustilo vplačevanje društvenih prispevkov, ker je v slabem — finančnem položaju. Ladija ljutomerskega liberalizma se pogreza, ne rešijo ga niti Judeževe krone »Südmarke«.

Š Studenci pri Mariboru. Zadnje soboto je prišlo naše slov. katol. izobraževalno društvo predavanje. Predaval je č. g. dr. Hohnjec iz Maribora o delu. Lepo število navzočih je jedrnat besede gosp. govornika pazno poslušalo. — Prihodnjo nedeljo popoldne se vrši v gostilni »Zur weißen Fahne« družinski večer slov. kat. izobraž. društva z mnogovrstnim vsprememom, na katerega že sedaj vabi prijatelje

društva iz Studencev, Maribora in okolice. Za zabavo bo dobro poskrbljeno.

Koroške novice.

k Tragična smrt dveh prijateljic. Iz Prevalj se nam piše: Vaše poročilo z dne 11. novembra o »tragični smrti dveh prijateljic« ne odgovarja resnici. Res je, da ste umrli tu isti dan, to je 5. novembra in ne 7. novembra, dve sestri, a ne samo prijateljici. Starejša, žena tukajšnjega premogokopa Pilgrama je umrla po desetmesečni bolezni navadne smrti v svojem stanovanju; mlajša pa, ki je bila prišla že pred tremi tedni iz Dravograda sem, da bi stregla svoji bolni sestri, je umrla nenadoma in res tragično. Šla je namreč v prodajalno, hoteč nakupiti potrebnih reči za mrtvaški oder svoje mrtve sestre, toda med potjo jo je zadela kap, da se je zgrudila in umrla na mestu. Toliko resnici na ljubo, da ne bo kakega vznemirjenja vsled »neznanih gospodičen«.

k V Iko se je šel zdraviti gosp. Franc Lasser, župnik v Št. Juriju pri Celovcu. Župnijo oskrbuje gospasvetski kanonik g. Franc Virnik. V začasni pokoj stopi bivši prevaljski kaplan gosp. Ivan Sekol vsled bolehnosti. Zdravi se tudi v Iki. Oba gospoda sta izborna narodna delavca in vzorna duhovnika.

NOV VODJA POLICIJE V TRIDENTU.

Trident, 17. novembra. Mesto dose danjega načelnika policije, dvorne svetnika Erlerja, je imenovan za vodjo tridentske policije dose danji tajnik notranjega ministrstva dr. Publio Rizzi, rojen v Tridentu.

ROPARJI V RUSIJI IN GALICIJI.

Krakov, 17. novembra. V Mielecu pri Krakovu so udrli v ponedeljek ponoči roparji v gostilno Silberja in ranili z revolverskimi streli gostilničarjevega sina. Ko so prihiteli orožniki, so roparji pobegnili. Streljali so z revolverji na orožnike, ki so jih zasledovali, vendar niso nikogar zadel. Tudi orožniki so streljali na begunce, a brez uspeha, ker so roparji ušli. — V Krupecu na Ruskem-Poljskem so napadli roparji župnišče, ubili župnika Czulickija, njegovega očeta, nekega učitelja in njegovo hčer ter težko ranili še tri druge osebe. Ko je policija prihitela na pomoč, so roparji pobegnili, ne da bi vzeli s seboj kak plen.

ZASTRUPLJENJA PRI POJEDINI.

Varšava, 17. novembra. V mestu Skvirce pri Kijevu se je zastrupilo več kot sto oseb pri nekem banketu. Kot so preiskave dognale, so nastala zastrupljenja vsled zaužitja slabih rib. Trije izmed obolelih ljudi so že umrli, mnogo jih pa še umira. Proti trgovcu, ki je ribe prodal, je vpeljana sodnijska preiskava.

Dnevne novice.

+ Z revolver - žurnalisti nas zmerja »Narodni dnevnik«, ker se zgražamo nad tem, da liberalci delajo kšeft s pohujševanjem, kar jim tudi »Rdeči Prapor«, ki gotovo ni klerikalen, očita. Da se uredniki, ko delajo svojo dolžnost, medseboj napadajo, je kaj grda navada, ki bi se je bil g. Spindler lahko že davnej odvadil. Če bi mi hoteli vračati enako z enakim, bi uredniku »Dnevnika« lahko še kaj drugega očitali kakor »revolveržurnalistiko«, ko je v svoji večerajšnji številki glede škofove brošure ponatisnil iz »Hrvatstva« stavke brez navodnih znamenj in pri drugih izpustil: »Recimo, da pokretaš imadu

pravo«, ko očitajo škofu Jegliču to in to... Na ta način je urednik »Dnevnika« zmisel izvajanj »Hrvatstva« ravno narobe reproduciral in postavil njihov pomen naravnost na glavo. Če branimo stvar, ki je bila z dobrim namenom storjena, a se je vsled ponesrečene oblike od nasprotnikov ne v interesu stvari in pravnosti, marveč vsled sovraštva do škofa in do tega, kar on reprezentira, kruto izrabila in sicer očito v škodo pravosti — potem pač ni pošteno, če se nam očita, da »zagovarjamo svinjarijo«. Tisti, ki nam to očitajo, sami temu ne verjamejo in tak boj ni v čast naši žurnalistiki!

+ Shod v Sorici. Zadnje nedeljo, 14. t. m., je državni in deželni poslanec Demšar poročal volivcem v Sorici o delu v državnem in deželnem zboru. Pojasnil je posebno nove postavbe, ki so se sklenile v prid kmetijstva in živinoreje, kakor državna postava o kužnih boleznih pri živini; deželne postavbe: lovstva, o spremenenem občinskem volivnem redu in prav posebno postava o zboljšanju planinskih in dolinskih pašnikov, kar je za naše kraje velikega pomena. Omenil je tudi cestni zakon, za katerega pa bo še boj v deželni zbornici. S zadovoljstvom so vzeli moške na znanje poročilo poslanca, ki je obljubil, da kmalu zopet pride. — Nato je instruktor živinorejske zadruga v Selcih gosp. France Krištof predaval nekoliko o izboljšanju živinoreje. Ker pa je bilo stvarine preveč in ura že pozna, — nekateri moške so imeli dve uri do doma, — sklenilo se je prirediti v zimskem času tridnevni tečaj za živinorejce. Ta tečaj bo v stari šoli poleg župne cerkve v Sorici, kjer je prostor za 50 do 60 poslušalcev, ki lahko složno sedijo. Predavali bodo: poslanec, župnik selški in instruktor. Na svidenje!

+ »Velik del našega ljudstva je še strašno neveden«, — tako piše liberalno glasilo »Soča«. Ta velik del našega ljudstva pa je neveden šele od volitev, Lansko leto je bila — po »Soči« — cela Goriška najizobraženejša dežela Slovenije, ki stoji na veliko višji kulturni stopinji kakor Slovenci ostale Slovenije. Letošnje volitve pa so iztrgale vso kulturo in izobrazbo velikemu delu goriških Slovencev in nakrat so postali goriški Slovenci nevedni. Tako se mora sklepati iz »Sočine« pisave. Kako so nevedni goriški Slovenci, naj dokazuje ta-le slučaj: Ob lanskih volitvah je neki posestnik v goriški okolici agitiral pet dni od hiše do hiše za liberalce. Pil je vsaki dan, in sicer do tri litre vina na dan je popil. Od velikega tekanja in pitja je obolel. Ležati v postelji je moral 4 dni. Sicer premožen posestnik je vendar občutil na mošnjčku ta špas. Ob 200 K je bil. Tako je mož zatrjeval. »Zraven pa sem agitiral za poslanca, ki so iz deželne zbornice pobegnili in tako povzročili nove volitve«. Te so bile posestnikove besede. — Letos pa je mož bil drugačnega mišljenja. Agitiral ni nič, pil ni nič, zgubil je le pol ure, ko je šel volit. Seveda je volil naše kandidate. — Ako so taki posestniki v »Sočin« očeh nevedni, potem rečemo, da nima jasnih pojmov o nevednem in izobraženem človeku. Seveda, vsakdo je neveden, kdor ne trobi v »Sočin« rog.

— Kindergarten — Deutsche Volksschule. Čedno poslopje s tem napisom je najnovejša stavba ob cesti, ki vodi za goriškim kolodvorom proti Solkanu, je pa tudi viden znak prodirajočega in napredujočega nemštva v Gorici. V to šolo pa se bodo lovili tudi otroci slovenskih in čeških železničarjev, in se bodo odtujevali svojemu rodu. Nujno potrebno je, da se nemške nakane preprečijo. Že odkar stoji go-

riška postaja, se naši liberalci v mestu hvalijo in širokoustijo, da ustanove na Blatnih prepotrebnih otroški vrtec, oni imajo za seboj Društvo sv. Cirila in Metoda, imajo v rokah obe njeni podružnici v Gorici in prav pridno izrabljajo izkoriščanje globoko narodno čustvovanje goriških Slovencev, to okolnost tudi v strankarske namene, a otroškega vrtca na Blatnih še ni nikjer. Idealno misleča srednješolska mladina jim je izročila še znaten znesek v to svrho. »Gorica« jih je že ponovno pozvala, naj raje tekmujejo s »Šolskim domom« v delu za slovensko solstvo v Gorici, namesto da »Šolski Dom« napadajo in ščujejo proti njemu, a liberalci se ne ganejo, ne store ničesar, pač pa se v gostilnah, kjer se »naprednjaki« zbirajo pri čaši vina, poleg zabavljanja na »klerikalce« že pet let govori in razpravlja o potrebi otroškega zavetišča v bližini državnega kolodvora. Sezidal se je v novejšem času »Mali dom«, sezidal se je »Gregorčičev dom«, a ni se o tem toliko govorilo, kakor o ustanovitvi tega enega otroškega vrtca, ki ga še nikjer ni. Narodno čuteči gospodje pri podružnici »Družbe sv. Cirila in Metoda« naj vprašajo svoje voditelje, ali mislijo izvršiti, kar so nameravali, in ako ne, naj ti javno priznajo svojo nezmožnost za tako delo, da se vzame ta zadeva od kake druge strani v pretras.

— Naročnik našega lista v cerkljanskem poštnem okolišu se pritožuje, da dobiva raztrgane in pomazane številke, da se mu včasih dostavljajo prepozno in več drugih nerednosti. Znano nam je, da se nekatere številke »Slovenca« preje prebore, predno jih odda pošta naprej. Ako ne bo reda, bomo drugače govorili.

— Veselica novoustanovljenega Kat. izobraževalnega društva v Dravljah se ne vrši v nedeljo 21. t. m., kakor se je prvotno poročalo, marveč se bo prestavila na poznejši čas.

— Shod sodalitatis Ss. Cordis Jesu za ribniško dekanijo bo v sredo, dne 24. t. m., točno ob 10. dopoldne v Dobropoljah.

— Davek na vino. Z dežele, 12. novembra. Torej obeta se splošen davek na vino, in sicer po 4 K od hektolitra. — Finančni minister pričakuje, da se bo ta davek izborno obnesel. Verjamemo — pa samo za ministra, ne pa za davkoplačevalce. Splošni davek na vino, dasi sam na sebi opravičen, bi v tej višini bil hud udarec za naše slovenske pokrajine. Koliko bi morala zopet plačati naša Kranjska dežela? Najbrže blizu dva milijona kron. In kdo bi nosil to breme? Ne samo zasebniki, ampak tudi obrtniki, kmečki gospodarji, ki rabijo med letom več ali manj vina za svoje delavce. Udarni bi pa bili tudi vinogradniki, ki že sedaj po skrajno nizki ceni morajo prodajati svoj pridelek. Konsum vina bi se verjetno zmanjšal, konsum piva in žganja pa zvečal. Tako bi imeli fabrikantje dobiček, kmet pa izgubo. Če so Čelhi tako znali braniti svoje pivo, je na dlani odgovor, da morajo vinorodne dežele braniti svoje vino. Sicer pa bi bil skrajni čas, da bi se tudi v državnem zboru začelo šparati. Vrine finančnih ministrov se meri po tem, koliko zna kateri bolj krepko privijati tudi v državnem zboru začelo hraniti. davčni vijak. Davek na davek. Na Dunaju imajo naši žepi preveč kredita. Nazadnje bo treba davek plačati, če bo človek — kihnil.

— Prodaja konja. Oskrbovalna komisija c. in kr. trenske divizije št. 3 v Gradcu naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da bo dne 18. novem-

psov,« je rekel Karambeg. »Pijani svojih zmag so prišli predaleč. Že dvakrat so poskusili prodreti preko gorovja in vsakokrat so bili z velikimi izgubami primorani se umakniti. Prehodi so dobro zadelani s hodi in skalami. Psom je upadel pogum; in mrz in glad jih morita. Naši ogleduhi pripovedujejo, da se nameravajo umakniti. Kakor hitro se to zgodi, moramo planiti nanje in jih uničiti.«

»Ali je Hunijad tudi pri armadi?« vpraša Škenderbeg.

»On je tukaj,« je odgovoril Karambeg, »osebno, ta pes vseh psov! Njegova glava, Škenderbeg, bi bila Amuratu lepo darilo za ramadam. To je glava, ki je vredna tri repe, mislim.«

Glavni tajnik Musa se je vzpričo tega dovtipa natihoma nasmejaj, Škenderbeg se je nasmešnil.

»Ako se umaknejo, jih moramo na vsak način napasti,« je rekel Škenderbeg zamišljeno. »Prerokovalo se mi je, da se bova Hunijad in jaz kmalu srečala.«

»Da bi bilo prerokovanje le resnično!« vzklikne Karambeg. »Prav nič ne dvomim o tem. Hunijad je prihranjen za tebe, beg. Še bomo nosili glave pokoncu na dvoru. Škenderbeg. Ali si prejel kaka pisma zadnje čase?«

»Nekoliko nevažnih poročil.«

»In naju se seveda nič ne omenja?«

»Ne, razun nekoliko pohvalnih besedi o tvojem pogumu in previdnosti.«

»Mi storimo, kar največ moremo. Naš presviti oče ne pozabi svojih otrok in Isabeg je zelo hraber poveljnik.«

»Ali nisi čul, da pride semkaj?« je vprašal Karam.

»Ali si ti?« je odgovoril previdni Škenderbeg.

»Samo govorica se čuje,« je odvrnil Karam. »Ali meni, da je v Andrianopolju?«

»Morebiti; jaz prihajam iz Aten, kakor veš.«

»Da, da. Porazili jih bomo, Škenderbeg, uničili jih bomo!«

»Tudi jaz imam najboljši upanje,« odvrne knez in vstane, da bi odšel.«

Sedaj pa moram k svojim vojakom. Poizvedeti moramo še več o gibanju kristjanov, predno se odločimo za napad. Najraje bi šel sam ogledovat. Kako daleč utegnejo biti?«

»Ni dovolj prostora, da bi se mogli postaviti v bojni red med njimi in gorami,« odgovori Karam.

»Dobro! Uspeli naj bo s pravoverniki! Ob jutranji zori bomo vedeli kaj več!«

IV.

Škenderbeg se je povrnil k svojim vojakom. Noč je bila zavladala in ognji so na vseh straneh goreli in se svetili. Bilo

je jasno, a zelo mrzlo. Škenderbeg stopi v svoj šotor, se zavije v plašč iz sobolovine, zajezdi svojega konja, odkloni vsako spremstvo in odjezdi. Kmalu je na planem iz okrožja tabora. Nato obrne svojega konja proti najbolj divji soteski in odirja z največjo hitrostjo. Pot je postala strma in skalovita. Kamenje je oviralo njegovo ježo, toda njegov anatolski dirjavec ga je v presledkih še vedno urno nesel dalje in tekom treh ur je došel do vrha gore Haemus. Krasen mesec je razlival svojo svetlobo preko širnih bulgarskih planjav. Ob vznožju gorskega grebena so rdeči stražni ognji kazali lego krščanskega tabora.

Škenderbeg je z drzno hitrostjo jezdit navzdol proti taboru, njegov čas je bil dragocen. Pred polnočjo je došel do sprednjih sovražnikovih straž, ki so ga ustavile.

»Kdo prihaja?«

»Prijatelj kristjanov.«

»Geslo?«

»Ga ne poznam; le mirno. Sam sem, vendar ne oborožen. Prihajam od daleč in prinašam velikemu Hunijadiju važnih novic; popelji me k poveljniku.«

»V tla naj se uderem, ako to storim,« je odgovoril stražnik, »predno ne vem, kdo in kaj si. Stoj na mestu, ako nočeš okusiti moči poljske bulice,« je nadaljeval vojak.«

»Prijatelj, ti si bedak,« je rekel Šken-

derbeg. »toda čas je predrag, da bi se še dalje razgovarjal s teboj.« S temi besedami je turški poveljnik razjahal, prijel močnega vojaka in ga z največjo lahkoto vrge preko svoje rame, mu zagrozil, da ga takoj ubije, ako bi se ustavljal, ter ga pokril s svojim plaščem in stopil v tabor.

Obrnil se je proti nekemu stražnemu ognju, okolu katerega se je gredo nekoliko vojakov.

»Kdo prihaja?« je vprašala druga straža.

»Prijatelj kristjanov,« je odgovoril Škenderbeg.

»Geslo?«

Škenderbeg se je obotavljal.

»Geslo, sicer sprožim,« je rekel vojak in vzdignil svoj samostrel.

»Most v Budi,« je hitro odgovoril prestrašeni jetnik pod Škenderbegovim plaščem.

»Zakaj nisi prej odgovoril,« je rekel eden izmed stražnikov.

In zakaj nas varaš s spremenjenim glasom?« je rekel zopet drugi. »Le dalje in pusti šale na strani!«

Škenderbeg je korakal skozi vrsto šotorov; nekateri so bili razsvitljeni, v vseh pa je vladal mir. Naposled je srečal opredo nekega poljskega viteza, ki se je vračal precej dobre volje iz vesele družine.

»Kdo si?« vpraša Škenderbeg.

bra t. 1., ob 10. uri dopoldne prodala na konjskem semnju (Schlachthaus) v Gradcu po licitaciji enega odbranega konja proti plačilu cene v gotovini in kolkovne pristojbine.

— **Ponesrečil pri vajah vojak-planinec.** V petek so imeli goriški vojak-planinci vežbanje. To je obstajalo v tem, da so morali vojaki z vso opravo na sebi in puško v roki skakati čez plot. Nesreča je hotela, da je neki vojak slabo skočil in pri skoku si je zasadil puško v telo kakih 30 cm globoko. Nesrečnež se je zgrudil na tla vzu krvaveč in je še v zavesti naprosil blizu stoječega vojaka, naj mu izdere puško. Potem se ni zavedel več. Štabni zdravnik je spoznal, da je položaj nesrečneža jako opasen in odredil, da se ga mora peljati takoj v garnizijsko bolnišnico v Trst. Med potom je nesrečnež v groznih mukah izdihnil.

— **Razglas poštnege ravnateljstva.** Vsled odredbe c. kr. trgovskega ministrstva odslej in sicer začasno za dobo dveh let je dopustno sklepiti naročila na telefonske pogovore, ki se imajo vršiti ob gotovih vnaprej določenih nočnih urah tudi za splošni notranji promet, pod sledečimi pogoji: 1. Pogovori se smejo vršiti le med 9. uro zvečer in 6. uro zjutraj z naročninskih postaj, in se smejo nanašati edino na osebne zadeve naročnika ali one njegovega podjetja. 2. Naročninska doba se razteza na cel nedeljni mesec. Naročilo se podaljšuje od meseca do meseca, ako ne odstopi ne eden ne drugi del osem dni pred pretekom naročninskega roka. 3. Najkrajša doba naročnega pogovora obsega dve, najdaljša štiri govorilne jednote. Razširjenje pogovora čez naročeno dobo je možno le proti vplačilu polne govorilne pristojbine za nadaljne jednote in le tedaj, ako v tem času ni prijavljen nikak drug pogovor. 4. Naročilo zamore pričeiti s poljubnim dnevom; naročilni mesec pa se računi vedno le od prvega ali šestnajstega vsakega meseca. Naročnino za prvo mesečno perijodo se povšča v danem slučaju za oni del naročnine, ki odpada na čas med dnevom pričetka naročila in dnevom pričetka mesečne perijode. 5. Naročnino se računa za povprečno dobo 30 dni in se jo mora vnaprej plačevati. 6. Naročena zveza se izvrši ob določenem času uradno, ako se morda ravno ne razvija kak pogovor med kakima drugima osebam, ali ni morda prijavljen kak državni ali nujni službeni pogovor. 7. Tekom enega pogovora neizrabljena časa ni možno prenesti na druge pogovore. Ako pa so povzročile neuporabo prometne zapreke, oziroma državni ali nujni službeni pogovori, dovoliti je naročniku pogovora, ako možno, še tekem iste noči nadomestni pogovor enake dobe. Ako se pa po preteku tega časa ni nudilo nadomestnega pogovora, povrne se naročniku na zahtevo trideseti del mesečne naročnine v razmerju z vsako izgubljeno jednoto. 8. O naročilu pogovora skleneta uprava in naročnik poseben pismen dogovor. 9. Naročninski postaj z družbenim priklopom ni možno pripustiti k naročilu pogovorov. 10. Pristojbina za naročene pogovore ob nočnih urah znaša polovico pristojbine dnevnih pogovorov enake dobe.

— **Ustrelila se je v Pulju** soproga mornariškega inženirja pl. Gruberja. Bolehala je na živčni bolezni.

S. K. S. Z.

+ **Sestanek voditeljev slovenskih izobraževalnih društev** se je vršil danes ob nepričakovano veliki udeležbi. Nihče ni mislil, da bo udeležba tolika. S svojim prihodom so voditelji naših izobraževalnih društev pokazali, da jim je resno za stvar in da hočejo krepko poživiti delo po naših izobraževalnih društvih. Udeležniki so vztrajali pri razpravah od 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne. Sestanek je otvoril podpredsednik S. K. S. Z. Luka Smolnikar, ki naglašja, da je sestanek voditeljev s. k. izobr. društev nujna potreba. Potrebno je, da se porazgovorimo o organizaciji predavanj, o društvenih odsekih, o dekanijskih odborih in o razširjanju dobrih knjig in časopisov. Za predsednika sestanka se izvoli župnik Peter Hauptman, za podpredsednika župnik Marčič, za zapisničarja Moškerc. O dekanijskih odborih je poročal nato tajnik S. K. S. Z. Traven. Debate so se udeležili kaplan Vovko, L. Smolnikar, župnik Franc Traven, dr. V. Rožič, Iv. Štefe, župnik Kocijančič. O predavanjih v društvih je obširno poročal deželni odbornik prof. Evgen Jarc, ki je podal mnogo novih praktičnih misli. Razprava je bila zelo živahna in so se udeležili kaplan Vovko, župnik Dobrsek iz Stajerske, župnik Marčič, P. Teodor, dr. Prešeren, dr. Rožič, kaplan Perko. O kolportuži in časnikarstvu sta poročala L. Smolnikar, Iv. Štefe, o odsekih v naših društvih župnik Janez Kalan. Na posamezne referate in na zanimivo debato se še povrnemo. Ta sestanek je po svoji vsebini in po veliki udeležbi pomenjal novo dobo v razvoju »Slovenske krščanske zveze«.

TURŠKI PARLAMENT.

V ponedeljek se je otvorilo drugo zasedanje turškega parlamenta, kateremu je prisostvoval sultan, princ in ostali državni dostojanstveniki, poslaniški tujih držav in mnogobrojno občinstvo. Sultan je stal pred prestolom, ko je vel. vezir čital prestolni govor, v katerem se obljubljuje cela vrsta zakonskih predlog, ki se bodo predložile parlamentu v razmotrivanje. — V prestolnem govoru stoji tudi, da so odnošaji turškega cesarstva z vsemi državami prijateljski. Turška simpatično pozdravlja nastop velevlasti za vzdrževanje miru, ki bo našel vedno v Turški iskrenega in odločnega zagovornika. Po teh besedah je pozdravil sultan tuje diplomate in je med glasnim odobravanjem odšel v svojo palačo. Nato je parlament takoj prešel na volitev predsednika. Manjšina je zahtevala, da se volitev odgodi, a se ni te zahteve upoštevalo. Za predsednika je bil izvoljen Ahmed Riza. Proračun za prihodnje leto znaša vsoto 30,526.886 funtov, torej za 35 tisoč višji kot prejšnje leto. Dohodki se računajo na 25,850.000 funtov. Deficit bo torej znašal 4 in pol milijona funtov. Proračun vojnega ministristva znaša 8,280.452, a proračun mornarice čez 1 milijon funtov ali četrtilijona manj kot preteklo leto.

Znanost in umetnost.

* **Seznamek** vseh knjig, leposlovnih, ljudskih povesti, romanov, zgodovinskih, nabožnih, molitvenikov, pesmi, muzikalij, ljudskih iger, znanstvenih itd., katere so dozdaj izšle v domači zalogi »Kato-liške Bukvarne« v Ljubljani, je ravnokar izšel in se brezplačno oddaja.

Ta seznam je za naše ljudstvo ter za naša društva in knjižnice nujno potreben, in zato vreden, da se shrani, kajti šele po njem bo mogoče seznaniti se z mnogimi koristnimi in lepimi knjigami, ki so sicer neznane in pozabljene. Na podlagi tega seznama bo marsikomu mogoče si nabaviti potrebnih knjig, društvom pa knjižnice, ki so tako velikega ljudsko-izobraževalnega pomena. V tem seznamu so seveda le priporočljive knjige naših najboljših pisateljev, in marsikateri je pravi zaklad našega slovstva. Veliko bo pripomogel za svoj in drugih dušni napredek, kdor bo seznam shranil, ga razširjal in se ga posluževal.

Če kdo želi več izvodov tega seznamka, da ga razdeli med znanee, društvenike, šolarje, župljane itd., naj se obrne do »Kato-liške Bukvarne« v Ljubljani, ki mu pošlje brezplačno, kolikor izvodov želi.

* **Missa in Hon. S. Stanislai Kostkae** (brevis et facilis) za mešani zbor in orglje, zložil dr. Anton Chłondowski. Založila »Kato-liška Bukvarna« v Ljubljani. Cena partituri 2 K 80 vin., glasovi à 40 vin.

Skladatelj je pridno hodil v šolo harmonije in kontrapunkta in je jako marljiv. Skladba kaže lepo fakturo, v Kyrie naravnost lapidarne stavke, prinaša marsikaj izvrjnega, a tudi znane postope. Skladatelj se že precej poslužuje imitacije, vporablja fugirane stavke, menja v »Credo« alla-breve stavke s koralnimi, sklene »Credo« s posebno srečnim stopnjevanjem v Amen.

Maša je cerkve dostojna in priporočljiva. Pri vstrajnih študijah klasikov in dobrih modernih skladateljev (Mitterer, Goller, Griesbacher) bo harmonija vedno čistejša, struktura enotnejša, bas mirnejši, motivi duhovitejši, zveza med njimi naravnost in gladkejša.

Stran 4. prvi takt manika v spremljevanju polovična nota f v prvem glasu. Alt mora dobiti na drugi udarec v »Et incarnatus« dve četrtniki »a«, ne pa fis.

P. Hugolin.

Ljubljanske novice.

lj **Sijajna priredba v proslavo bitke pod Grunwaldom.** Včeraj je »Slovenska krščanskosocialna zveza« ob proslavi 500-letnega spomina na Grunwaldsko bitko skoro popolnoma napolnila veliko »Unionovo« dvorano. V dvorani je stal moč poleg moža, na galeriji somišljenica poleg somišljenice. Naša ljubljanska organizacija je s to priredbo tudi sama sebe počastila. Otvoril je večer moški zbor »Ljubljane« pod vodstvom g. Ant. Svetka z zanositno poljsko cerkveno narodno himno, nakar je v daljšem govoru, pojašnjevanem s krasnimi skioptičnimi slikami, g. dr. Lenart narisal poljsko zgodovino ter se obširno, temeljito bavil z dogodki, ki so povzročili bitko pod Grunwaldom in poljsko zmago. V »Slovincu« smo se že obširno bavili s tem predmetom, zato danes ne ponavljamo, povdarjamo le, da je občinstvo z velikim zanimanjem in navdušenjem sledilo govorniku. Po predavanju je zagromela iz grl pevcev »Ljubljane« poljska narodna himna »Se Poljska ni propadla«, ki jo je občinstvo burno aklamiralo. Spomin na veliki slovanski dan, ko je slovstvo porazilo prešerno nemštvo je S.

K. S. Z. dostojno proslavila. Spomin na ta veliki dan naj nam daje novih moči! Slike se odpošljejo sedaj v Gorico, kjer bo predavanje v sredo 24. t. m.

lj **Šentpetersko prosvetno društvo v Ljubljani** ima danes zvečer ob pol 8. uri jako zanimivo predavanje v svoji društveni sobi, sv. Petra cesta št. 101. Vabimo Vas na obilno udeležbo. Naznanja se tudi, da je društvena knjižnica odprta vselej po predavanju ter ob sobotah od pol 8. do 9. ure zvečer in ob nedeljah od 10. do 11. ure dopoldne. Sezite po knjigah in poslužujte se pridno društvene knjižnice, katera ima precej jako zabavnih knjig na izbiro. Natančneje se izve pri knjižničarki ob zgoraj navedenih urah. Odbor.

lj **Katoliško slovensko izobraževalno društvo na Selu** bo jutri, v četrtek, dne 18. novembra, zvečer ob 8. uri priredilo predavanje v prostorih pri Oražnu. Predaval bo g. profesor dr. Jos. Jerše. — Zadnji četrtek je že tudi g. profesor predaval v prostorih pri Kebru. Pred mnogoštevilnim občinstvom je v vznesenih besedah slikal boj zoper križ. Kazal je, kako se združujejo nasprotniki krščanstva in se vojskujejo zoper križ. Vnemale je z veliko navdušenostjo za združevanje vseh dobromislečih in razlagal potrebo združevanja v sedanjem boju.

lj **Katoliško slovensko izobraževalno društvo na Selu** bo prihodnjo nedeljo popoldne ob pol 5. uri napravilo veliko predstavo, pri kateri se bo igrala velekrasna igra »Elizabeta, grofinja turinška«. Prostorji za to so popolnoma novi in izven gostilne. Prijazni g. Jož. Oražen na Selu je naredil lep salon, ki je dolg 25 metrov, ne vstevši prostore za oder. Nemoteno se bo tu lahko vršila predstava v najlepšem redu in bo imelo prostora tudi velikansko številno občinstvo. Uljudno vabimo k obilni udeležbi.

lj **Gosp. Tribuč**, ki je bil na shodu liberalnih obrtnikov na Viču, ni notarski kandidat in sploh ni v pisarni g. dr. Voka, kakor slednji sam prosi, da popravimo.

lj **Kolo ukradla.** Dne 7. t. m. zvečer je bilo v veži Baljeve gostilne v Rožni dolini ukradeno poštnemu slugi Juriju Erženu, rdeče pleskano kolo. Policija je dognala, da imata razdrto kolo skrito v neki baraki nek 17 let stari hlapec in 16 let stari sodarski vajenec, katera dva je stražnik privedel k uradu in so ju dali po priznanju v zapor. V baraki sta imela poleg razdrtega kolesa tudi nekaj delov drugih koles in kolesnih napihač. Aretovanja sta priznala, da sta kolo ukradla v Baljevi gostilni in ga potem odpeljala k hlapčevim starišem v Dobrunje, kjer sta ga razdrla in črno prepleškala. Ko sta čula, da se jih sumi tatvine sta svoj plen prenesla v navedeno barako. Sta li ukradla samo to kolo dosedaj še ni jasno in bode to dognalo c. kr. deželno sodišče, kamor sta bila izročena v preiskovalni zapor.

lj **Izgubljeno in najdeno.** Na južnem kolodvoru sta bila izgubljena odnosno najdena, dva dežnika, steklenica lizola, rokavice, 4 kg riža in moder ženski klobuk. Dne 15. t. m. je v Česnovarjevi gostilni na Dolenjski cesti nekdo pomotoma vzel zavitek v katerem je bilo štiri metre rdečega blaga. Kontoristinja gđ. Frančiška Anžičeva je izgubila črno ročno torbico v kateri je imela več važnih računov, Ga. Marija Strletova je našla črno palico s srebrnim držajem. Kočijaž Dorče Pezdur je našel zlato ovratno iglo.

lj **Izredna bolezen.** Včeraj so v bolnišnico pripeljali iz ribniške okolice nekega mladega dekleta, ki že tri dni in tri noči nepristano spi. Prebudila se tudi ni, ko so jo na kolodvoru prenesli iz kupeja v izvožeka.

lj **Prisiljenec pobegnil.** Predvčerajšnjim je od dela pobegnil prisiljenec Ivan Schatl.

lj **Zaradi igre.** Sinoči je v neki gostilni na Radeckega cesti igral hlapec Franc Kepa v svojimi tovariši »marjaš«. K mizi pristopi nato tudi Jožef Pregelj in zahteva, da bi z njim igrali slepo igro 21, ker se mu pa tega ni dovolilo, je bil silno razžaljen. Ko je pozneje šel Kepa iz gostilne, ga je začel Pregelj tako zmerjati, da ga je Kepa radi tega udaril. Pozneje je Pregelj izvalil Kepo iz lastnega stanovanja na ulico in ga zmerjal ter vpil nad njim na vse grlo. Kepa na to zgrabi razgrajča in ga vrže ob tla. Pregelj pa potegne nož in ga sune v desno roko in mu zada 1 in pol centimetra globoko rano. Pobotala se bode ta pred sodiščem.

lj **Aretovan** je bil predvčerajšnjim leta 1852. v Sošici pri Jaski in Hrvatskem rojeni Jožef Gergovci ker je hotel spraviti dva izseljenca tajnim potom v Ameriko. Policija ga je prišla kot subagenta in ga izročila sodišču.

lj **Stavka pri g. Bonaču** je končana. Danes popoldne se prične zopet z delom, ker se je doseglo obojestransko sporazumljenje.

lj **Zatekla** se je v nedeljo zvečer na Posavju mala, rjava, zelo debela psica, ki čuje na ime »Diana« z mestno znamko 714. Lastnik, za katerega se poizve pri

policiji, da onemu, ki mu jo privede nazaj, primerno nagrado.

lj **Deželno pomožno društvo za bolne na pljučih.** V četrtek, dne 18. t. m. vrši se ob pol šestu uri zvečer v knjižnični dvorani c. kr. deželne vlade odborova seja, v kateri se bo sklepalo o izdaji »Modrega Jankota«, krasne ilustrovane knjige za mladino.

lj **Pasja Ljubljana.** Kakor se je popred govorilo o pasjem Carigradu, tako se lahko sedaj z vso opravičenostjo govori o pasji Ljubljani, kajti v malokaterem mestu je videti toliko psov prosto okoli se loviti kot ravno v našem mestu. V celih trumah se vsakovrstni psi love in pode po ulicah in javnih sprehajališčih ter vohajo po vežah, da je že grdo. Ker so vsi psi brez nagobčnikov in ker se jih ne pelje na vrvice, se veliki psi na ulici večkrat tako spopadejo, da so vsi krvavi in da jih ni mogoče ukrotiti. Zategadelj pa tudi postajajo vedno bolj divji in pasantom, zlasti otrokom, vedno bolj nevarni. Naravnost graje vredno pa je, — že iz zdravstvenega ozira, — da se dovoli držati celo po več psov skupaj v stanovanjih. Tako je n. pr. v neki novi hiši na Dunajski cesti cela menažerija psov. Nekatero-rodovine imajo po enega, druge po dva, a ena celo kar pet velikih psov v svojem stanovanju. Sedaj naj si razsoden človek predstavi, kakšen smrad in nesnaga morata vladati v takšnem tesnem stanovanju, koliko raznega mrčesa se mora tam gojiti in kako prijetno mora biti drugim strankam, če taki lakelni cel dan tulijo in bevskajo v hiši in če se po stopnicah kakor lačni volkovi v ljudi zaganjajo. Hišnim posestnikom in tudi slavnemu magistratu bi toplo priporočali, da si o priliki ogledajo stanovanja onih strank, ki redijo toliko psov, kakor v omenjeni hiši in da potrebno ukrenejo, da se psom odkazejo prostori, ki so res za pse in ne za ljudi namenjeni. Umestno bi bilo, da bi se na pse naložili večji davek, kajti kdor si lahko privoščil lov, reje več luksurijskih psov ter druge enake drage sporte, lahko tudi plača več davka za svoje živali.

lj **Čegava so kolesa?** Pri tukajšnjem garnizijskem sodišču se nahajajo tri kolesa, katera so se dobila pri znamenitih tatovih Karolu in Juliju Premru. Ogleda se jih lahko v pisarni v vojašnici sv. Petra. Kolesa so črno barvana in prostega teka. Dva sta trdke »Puh«, že obrabljena, tretji pa je »Styria« in ima tovarniško št. 72.216. Lastniki naj se zglase v omenjeni pisarni.

lj **Tatinska vajenca.** V začetku meseca je pri neki starinarici na sv. Jakoba nabrežju vprašal nek 15-letni deček, če bi hotela kupiti nekaj žime. Preteklo soboto pa je dotični deček prinesel prodati 72 modrocovih peres. Ker je starinarica zahtevala od dečka potrdilo lastnika, je deček peresa pustil in se ni več vrnil. Na to je starinarica gadevo naznanila policiji. Dognalo se je, da sta to tapetniška vajenca Bernard Cigler, roj. 1895. v Ljubljani in Avgust Košiček, roj. 1894 v Ljubljani in semkaj pristojen, skupno ukradla svojemu mojstru g. Ivanu Mathianu peresa in žimo. Policija je obadva prišla in dobila pod streho še 16 kg žime. Obadva vajenca so izročili deželnemu sodišču.

Razne stvari.

Strašna družinska nesreča. Iz Londona se poroča, da je preteklo nedeljo v Castle Eden žena odvetnika Dodd naravnost zaklada svoje štiri male otročiče. Sama se je skušala utopiti v kopeљи. To pa se ji ni posrečilo in se je zastrupila. Žena, kateri je otemnel duh, bržkone ne bo okrevala.

Peary na južnem tečaju. Peary, Cookov tekmeč pri odkritju severnega tečaja, se bo začel pripravljati na drugi pot, ki bo veliko bolj nevaren, naporen in težaven kot pot na severni tečaj. Leta 1914. hoče namreč razviti na južnem tečaju zemlje zastavo. Osnoval se je poseben klub, ki ga bo podpiral v pripravah za to pot.

Operacije z bombami. Iz Buenos Airesa se poroča: V nedeljo popoldne se je peljal policijski prefekt Falcon po ulicah, ko je nek človek zagnal pod njegov voz bombo, ki se je razletela. Prefekt in policijski tajnik, ki se je z njim vozil, sta čez nekoliko trenutkov umrli. Napadalec, neki anarhist, si je po dovršenem činu pogнал kroglo v glavo, vendar ni umrl in mu bodo bržkone rešili življenje. Nesrečnik je rodod Rus. — Predsednik argentinske republike je podpisal v ponedeljek dekret, s katerim se proglašuje obsedno stanje nad celo republiko za dva meseca. Policija je mnenja, da je napad na policijskega prefekta v zvezi z zelo obširno anarhistično zaroto. Dosedanje preiskave pa še niso dosegle nobenega uspeha.

Zalostne številke. Izračunano je, da so na Francoskem morali tekoče leto ali pa še morajo prestati kaznjenci 10.322.120 dni zapore. V budgetu so bili določeni stroški samo za 9.427.087 dni, torej se je račun prekoračil za več kot 800.000 dni zapore. Ker velja vsak kaznjeneec na dan

70 centesimov, je bil notranji minister pri- siljen, da najame za teh 800.000 dni za- pora poseben kredit 537.580 frankov. — Mislimo, da bo pomnoženemu številu kaznjencev kriva v veliki meri lažirana šola. Danes se v francoskih državnih šo- lah ne uči o sedmi božji zapovedi. Sadovi svobodomiselnega pouka pa se kažejo novsod.

Klub gluhomelih. V Londonu je med mnogimi klubi klub, ki se more imenovati res vzoren. V tem klubu sedite, pišete ali berete popolnoma mirni in zadovoljni, ker se ni treba bati, da vas bo nadlegoval kak brbljav človek. Ta klub se imenuje »Klub gluhomelih« in njegovi člani morejo biti samo gluhomeli ljudje. Tu se nič ne go- vori, ampak se sporazumeva samo s kret- njami rok, ki jih gluhomeli uporabljajo mesto govora. Po pravilih kluba je dovo- ljeno članom uvesti v klubove prostore kakega gosta, ki pa mora biti tudi gluh. Marsikdo bi mislil, da mora biti v tem klubu zelo dolgočasno, ker se ne morejo ljudje razgovoriti. Ali temu ni tako. Glu- homeli ljudje so po naravi veseli, a ža- lostni so samo tedaj, kadar so med ljud- mi, ki jih priroda ni zenačila ž njimi. A ka- dar so med svojimi sovrstniki — zaigra se jim srce in popolnoma zadovoljni odigrajo kako igro in izpijejo čašico vina ali piva. V svojem klubu pozabijo na svojo nesre- čo in tolažijo se z enako usodo svojih to- varišev.

Romantičen roparski napad. V Sori- nu (Italiji) se je dogodil pretekle dni ne- čuven roparski napad. Dva brata, vele- posestnik Berya in njegov brat, sta bila na lovu. Naenkrat ju napade četa ropar- jev z zakrinkanimi obrazi ter ju prisili z revolverji v roki, da sta se morala vleči z obrazom na tla in pustila se oropati. Po- tem so naročili razbojnikj veleposestniku, naj gre domov in prinese 60.000 lir. Če ne prinese denarja, umore mu brata. Ravno- tako bodo ubili brata, če jih naznani poli- cijii. Berya je prinesel samo 5000 lir, ker ni imel več denarja. Roparji so kljub temu izpustili oba brata in nato pobegnili.

Mohorjani! Ko sprejmete letoš- nje knjige Družbe sv. Mohorja, da- rujte vsak po svojih premoženjskih razmerah za naš narodno-obrambni sklad!

Naše vžgalice!

☛ Skrbite, da pridejo v vsako hišo naše vžgalice! — Vsak trgovec, pri katerem kupujete, jih mora imeti, vsaka gostilna, v katero zahajate, vsaka naša gospodinja! — Dolžnost vsakega našega somišljenika je, da zažiga tobak in smod- ke le z vžgalicami »Za obmejne Slo- vence«, ki se dobé pri »Gospodarski zvezi« v Ljubljani!

Ij Slovensko deželno gledališče. Za- radi bolezni g. Vulakovića se jutri ne poje »Nižina«, nego se ponavlja za nepar-abo- nente opereta »Umetniška kri«. — V ne- deljo popoldne se poje opereta »Dolarska princesa«, zvečer pa se igra klasična tra- gedija »Kovarstvo in ljubezen« v spomin 150. rojstnega dne pesnika Friderika Schillerja.

Izpred sodišča.

Hud drvar. Karol Cimerman, drvar v Ljubljani, je dne 24. septembra t. l. pre- tepal Alojzijo Rems. Tekla je po stražnika, in ko se je ž njim vrnila, hotel jo je zopet napasti, kar je stražnik preprečil. Sedaj se je pa Cimerman lotil stražnika, ki mu je napovedal aretacijo. Zgrabil je stražnika s tako silo, da sta oba padla in je bilo le s pomočjo nekega izvoščeka možno izvr- šiti aretacijo. Med potjo je obdolženec stražnika dvakrat ugriznil v desno roko. Prisodilo se mu je za to tri mesece težke ieče.

Tudi sam se je opekel. Posestnik Janez Koderman in mizarski pomočnik Anton Škerlj iz Nadgorice sta na dvorišču neke gostilne fucala za denar. Pri igri sta se sprla in do dobra skregala. Škerlj si je domneval, da ga je Koderman pri igri ogoljufal, zato je sklenil se maščevati nad njim. Ovadil ga je zakupniku lovišča v Nadgorici, da si je lansko leto Koderman prisvojil tu srno, kar so tudi poizvedbe potrdile. Obdolženec, ki je bil že dvakrat zaradi takih tatvin kaznovan, je res v tem lovišču ustrelil srno in jo zanesel na svoj travnik. Kmalu nato so šli on, Škerlj in Kodermanova dekla Marija Kušar po se- no. Na gospodarjev ukaz je prinesla dekla srno k vozu. Tu jo je prevzel Škerlj, jo položil na voz in zakopal v seno, potem so jo skupaj domov peljali. Koderman pravi, da je srno že ustreljeno našel in jo tako spravil domu, taji pa, da bi jo bil ustrelil. Obdolženec se pa ta zagovor ni posrečil, kajti obsojen je bil na šest mese- cev, ovaditelj Škerlj pa na šest tednov težke ječe, Marija Kušar je bila pa opro- ščena.

Naša zmaga v obrtnem sodišču! Liberalni poraz.

Volitve v obrtno sodišče so končane. Volivna komisija je šele danes dopoldne natančno seštela glasove v delavski sku- pini ter dognala, da v skupini delojemal- cev veleobrti ni potrebna ožja volitev. Zmagali so v tej skupini naši kandidati z veliko večino. Dobili so Karu Josip 663, Premk 666, Znidaršič 663, Zabukovec 646, Bizjak 665, Novinc 663, Čemažar 663, namestniki Novšek 664, Križaj 664, Melja 662, Pečar 661, za vzklicno sodišče Je- riha 615, Medica 609. Socialnodemokra- tični kandidati so dobili 348 do 369 gla- sov, kandidati liberalne »Narodne delav- ske organizacije« 96 in manj glasov. To je najboljši odgovor na včerajšnji »Na- rod«, ki pravi, da naša organizacija nima med delavstvom nič vpliva. Uboga libe- ralna delavska organizacija je na stotine lepakov nabila po Ljubljani in vendar je dobila tako smešno malo glasov, da na petdeset liberalnih rdečih plakatov pride komaj en volivec! Da se je od naše strani storilo vse, kar bi se moralo, bi bili rezul- tati še sijajnejši in bi prodrli tudi v sku- pino delojemalcev v mali obrti, kjer so zmagali socialni demokrati z približno 358 glasovi. Naši so tu dobili 110 glasov, libe- ralni kandidati le 63 do 68 glasov. V sku- pini trgovskih nastavljenecv pridejo naši somišljeniki v ožjo volitev.

Včeraj se je vršila volitev v skupini obrtnikov. Tudi tu smo prodrli z večino kandidatov, dva nista izvoljena le po neki pomoti. Izvoljeni v vzklicno sodišče so: Jos. Weibl z 275, Anton Rojina 269, Eberl Hugon z 265, Ogrin Ivan z 273, Ivan Roz- man z 272 glasovi. Krojaški mojster Ro- jina J., katerega sta kandidirali obe stran- ki, je dobil 487 glasov. G. Franc Pust je dobil 204 glasov, 51 njemu namenjenih glasov je volivni komisar razveljavil, češ, da je bilo na dotičnih hektografiranih listih pisano Ivan in ne Fran, dasi je v nadalj- nem besedilu pisano, tesar v Ljubljani in je očitno, da so dotični volivci hoteli voliti g. Frana Pusta, tesarja v Ljubljani. Prosimo nujno obvestila, kje so bile od- dane te glasovnice. Naš kandidat Jakob Dimnik je dobil 222 glasov in ni izvoljen. Treba bi bilo torej, ako se ne vsteje 51 za tesarskega mojstra g. Pusta oddanih gla- sov ožjih volitev med štirimi liberalnimi kandidati. Liberalni kandidati so dobili: Fran Breskvar, ki je nedavno v neki go- stilni razlagal, da je »en pošten Kinezar«, 228 glasov, ključavničar Ivan Pust, 226, Toni Josip 224, poleg teh pride pri ožji volitvi v pošte eden izmed teh liberalnih kandidatov: Pristov 223, Kušar 223, To- sti 223. Liberalni kandidat Lenček je do- bil 219, Fr. Škafar 215, Matej Oblak 211. Tudi kot namestniki so izvoljeni naši kandidati: Večaj Alojzij, pečar, Kočar Ivan, mesar, Jerin Luka, črevljar, Vrhovec Franc, kovač, Štrumbelj Ivan, gostilničar, Medved Valentin sodar. V vzklicno so- dišče sta izvoljena naša kandidata: Belec Anton, klepar, Kregar Ivan, pasar. Pro- padli so kot namestniki kandidati libe- ralcev: Mate Valentič, Kenda Ivan, Milko Krapež, Ivan Zajc, Fran Pilko, Ferdo Tu- ma. — Kot člana za vzklicno sodišče sta propadla kandidata liberalcev: Franc Stara, starejši in Josip Rebek. Kljub temu, da so liberalci z izvoščeki operirali po mestu, niso mogli priboriti zmage. To kaže, da se je krepko priželo jasni tudi med obrtniki!

Te volitve so strašen poraz za »Naro- dovo« stranko! Liberalci sedaj lahko uvi- devajo, da jim tudi zlorabljanje brošure njihovih pozicij ni prav nič utrdilo, mar- več jih še poslabšalo.

V industrijski skupini so bili včeraj izvoljeni z 23 do 32 oddanih veljavnih gla- sov: Iv. Mathian ml., Ivan Toeniess, Toe- niess Gustav, Treo Viljem, Beber Fran, Rund Leon. Vseh volivcev v tej skupini je nekaj nad 40, Nemci imajo večino. »Slovenski Narod« je dvakrat pred vo- litvijo priobčil »skupne slovenske kandi- date proti Nemcem«, kako mu je bilo pa to resno, kaže to, da tisti ki so te kandidate postavljali v »Narodu«, niso pred objavo, niti pred in po volitvi, vprašali naših so- mišljenikov, da so jih kar samovoljno po- stavili, da »Slovincu« dotične kandidatne liste niti poslali niso ter niti z najmanjšim tozadevnim predlogom niso stopili pred stranko. Popolnoma umljivo je, da naši somišljeniki »Slovenskega Naroda« in nie-

govih pozivov ne čitaajo, in da se naša stranka v volitev v tej skupini ni utikala.

Telefonska in brzoljavna poročila.

NAČELNIK POLJSKEGA KLUBA PO- SREDUJE.

Dunaj, 17. novembra. Načelnik poli- skega kluba Glabinski je imel danes daljšo konferenco z dr. Šusteršičem, Pogačni- kom, dr. Plojem, dr. Pazakom in Praše- kom. Ker »Slovanska Jednota« kot opozi- cija noče staviti konkretnih predlogov vladi, se je odločil Glabinski, da samostoj- no sestavi take predloge ter jih izroči Nemcem in »Slovanski Jednoti«. Danes se bo o tem posvetovala parlamentarna ko- misija poljskega kluba. Glabinski se tru- di, da bi pripravil »Slovansko Jednoto« do tega, da bi pustila prosto pot do dnev- nega reda in dopustila posvetovanje o proračunskem provizoriju. Danes je ho- tela imeti gosposka zbornica politično de- bato. Vlada je nameravala po gosposki zbornici aranžirati apel na državni zbor, a je gosposka zbornica to opustila z ozi- rom na akcijo Glabinskega, ki še ni do- končana.

OGRSKA KRIZA.

Zopetni ogrski ministrski svet pod pred- sedstvom cesarjevim. — Vojaške konce- sije Mažarom na vsak način.

Budimpešta, 17. novembra. Dr. We- ckerle se odpelje danes zopet na Dunaj in bo jutri sprejet od vladarja v avdienci. To so priprave za zopetno sejo ogrskega ministrskega sveta pod predsedstvom ce- sarja, ki se vrši v ponedeljek. Vsi ogrski ministri in tudi Košutovo glasilo »Buda- pest« povdarjajo, da se more kriza rešiti le, ako vladar dovoli vojaške koncesije, sicer da na rešitev krize ni misliti.

SLUČAJ ASINARI.

Rim, 17. novembra. Tukaj se zelo komentira članek »N. Fr. Prese«, ki je očitno inspiriran. Dočim je »N. Fr. Pr.« dozdaj vedno propagirala pristrčnost zve- ze med Avstrijo in Italijo, se komentujoč besede generala Asinarija poslužuje pre- cej ostrih in neprikritih besed graje. Lah- so vsled tega začeli premišljevat, ali ni Asinari napravil s svojim govorom svoje- mu imenu primerno veliko oslarijo.

500 HIŠ UNIČENIH.

Carigrad, 17. novembra. Povodenj je v Mali Aziji uničila 500 hiš.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm.

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
16	9. zveč.	725'2	12'5	p.m. jvzh.	del. obl.	
17	7. zjutr.	26'9	8'1	sl. vzhod	oblačno	21'5
	2. pop	26'5	8'1	sl. jzah.	dež	
Srednja včerajšnja temp. 11'4°, norm. 3'5°.						

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 17. novembra.

Pšenica za april 1. 1910	14'08
Pšenica za oktober 1. 1909	10'20
Rž za april	7'55
Koruza za maj 1. 1910	6'73
Efektiv: — —	

Sezonska prodaja! radi prevelike zaloge oblek, površnikov, zimskih sukenj, kratkih kožuhov in damske konfekcije pod lastno ceno.

„Angleško skladišče oblek“
O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5.

Staubinska stroka

Zastopnik se išče za dobičkanosen in večji konsum- ski predmet za mesto in okolico. Oglasé naj se le taki gospodje, ki so uvedeni pri stavbinskih tvrdkah. — Dopise pod „Lep zaslužek“ na upravo „Slovenca“.

Zagrebska tovarna, tvrdke Henrik Francka sinov, v vsakem oziru novodobno urejena, izdeluje svoje proizvode izključno le iz najboljših sirovin.

V Vaš prid bode, bode te li pri nakupovanju dajali prednost temu izvrstnemu proizvodu pravemu :Franckovem: kavnemu pridatku z mlinčkom, iz zagrebške tovarne.

st. Zgoda V. Y 1189. 5. 5. L. V.

:: Kolekujte vsako pismo z obmejnimi kolkom! ::

3198 **Zahvala.** 1—1

Nemogoče nam je, se vsakemu posameznemu zahvaliti za ljubeznive dokaze srčnega sočutja, ki so nam dosle povodom britke izgube srčno ljubljene hčerke

VANDE

Vsled tega si usojava tem potom izreči najsrčnejšo zahvalo vsem, ki so se naju spomnili v težkih dneh bodisi, da so nam izrekli ustno ali pismeno svoje sožalje, oziroma polo- žili krasnega cvetja na krsto pokoj- nice, oziroma, da so jo v tako velikem številu spremili, k večnemu počitku.

V Ljubljani, 14. listopada 1909.

Ubald in Marija pl. Trnkóczy.

3200 **Zahvala.** 1—1

Ob prebitki izgubi našega iskreno ljubljene soproga, očeta, brata in strica, gospoda

Franca Rožiča

c. kr. orožn. stražmojstra v p.

se izreka srčna zahvala blagorod- nemu gosp. Antonu Hribarju, župniku v St. Gotardu za obilne obiske in tolažbo v zadnjih dneh življenja, gg. c. kr. orožnikom na Trojanah in Motniku, gosp. Jak. Groharju, gosp. Fran Konšek, krajnemu šolskemu nadzorniku, g. Jak. Tomanu, nadučit- elju v Moravčah, gosp. U. Konjarju, učitelju v Motniku, gosp. Jož. Cukja- tiju, županu na Trojanah in vsem drugim ki so nepozabnega pokojnika spremili k zadnjemu počitku.

Srčna hvala Vam.

St. Gotard, 12. novembra 1909.

Žalujoči ostali.

Lepo stanovanje

celo prvo nadstropje »Vila Minka«

Rožna dolina 1. ulica, št. 237 se takoj

ali pa s 1. februarjem odda. Cena

400 kron na leto. 3188 4—1

Proda se posestvo

iz proste roke, blizu cerkve. Plačilo po dogovoru. Več se izve do 25. novembra pri M. Božiču, Druše, 3203 pošta Radna, Dolenjsko. 1—1

Sprejme se takoj

učenec

za ključavničarsko obrt. Ivan Peterca, ključavničarski mojster, Ljubljana, Dolenjska 3204 cesta štev. 21. 6—1

Izvršuje vse
: bančne :
: posle. :

J. C. Mayer, Ljubljana, Stritarjeve ulice.
Banka in menjalnica.
Manufakturna trgovina na debelo in drobno.

: **Zaloga** :
vseh vrst sukna,
platna ter manu-
fakturnega blaga.
3027

Nc. I. 311/9

1

Razglas.

3194 2-1

V četrtek, dne 25. novembra 1909 ob 11. uri dopoldne vrši se vsled prošnje lastnika gospoda Martina Lesjaka

prostovoljna sodna dražba

hiše števil 60 v Krškem s sadnim vrtom pri podpisnem sodišču soba št. 1.
Izključna cena je 6000 K.

C. kr. okrajno sodišče Krško

15. novembra 1909.

POZOR!

Vedno velika zaloga klobukov, kakor tudi čepic lastnega izdelka.

Kupuje kože vseh divjačin po najvišjih dnevnih cenah.

Se priporoča za izdelovanje kožuhov vseh vrst kakor tudi damskih jop, kolerjev, mufov.

V zalogi ima vedno veliko izbero vseh vrst kožuhovine. Sprejemajo se popravila vseh v to stroko spadajočih predmetov. Izdeluje se vse po najnižjih cenah.

J. WANEK, Ljubljana,
Sv. Petra cesta števil 21

St. 16.405/09.

Razpis.

3146 3-1

Podpisani deželni odbor razpisuje službo

okrožnega zdravnika v Idriji.

S to službo je združena plača 1400 K in aktivitetna doklada 200 K.
Prosilci za to službo naj pošljejo svoje prošnje podpisane deželnemu odboru

do 1. decembra 1909

ter dokažejo svojo starost, upravičenje do zvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 3. novembra 1909.

Pozor kolesarji!

Edino zastopstvo za Kranjsko za prava Puch-kolesa:
„Specijal“ Puch-kolesa K 150.—
„Curier“ kolesa „ 115.—
Najboljše pneumatike Reithoffer-jeve. — Najnovejši
šivalni stroji od K 66.— naprej. (1)
Za prekupevalce ista cena, kakor v tovarni!
Ker prodajam brez potnikov, vsled tega vse blago veliko ceneje.
Ceniki zastoj in poštnine prosto.
Z odličnim spoštovanjem
FR. ČUDEN
urar in trgovec v Ljubljani.

Ponudbeni razpis

3127 2-1

da se vzemó v zakup nepremična posestva za napravo remontarnice c. kr. deželne brambe.

C. kr. ministrstvo za deželno bran namerava, kakor je bilo že razglašeno v ponudbenem razpisu, objavljenem v št. 219 časopisa „Wiener Zeitung“ z dne 23. septembra 1908., napraviti deželno obratno remontarnico za 400 triletnih žrebet ter v ta namen pašnike in poslopja vzeti v zakup.

Po dozdanih namenih deželno obratne uprave se ima remontarnica kar najhitreje napraviti in zanjo pridejo upravna ozemlja v Galiciji, Bukovini, eventualno v Zgornji Avstriji, na Koroškem in Kranjskem v poštev.

Interesenti se s tem pozivljajo, da vložijo svoje ponudbe najkasneje do

15. decembra 1909.

pri krajno pristojnem političnem deželnem oblastvu, ki jih predloži ministrstvu za deželno bran v nadaljnjo presojo in končni sklep

Po tem roku dospelih ponudb se ne morejo več vzeti v razpravo.

Ponudbe je nasloviti na ministrstvo za deželno bran ter vsako polo kolkovati z eno krono, njih priloge pa s koliki po trideset vinarjev

V ponudbah se je izjaviti, da ponudnik do 15. oktobra 1910. ostane pri svoji ponudbi. Ponudbam je, ako treba, priložiti pooblastila, ki so potrebna, da se sklene zakupna pogodba.

Ponudbam je tudi priložiti z datumom izdaja podpisane uradne, zadnji stan zemljiške knjige izra- zujoče zemljiškopravne izpiske in izpise iz katastra (zemljiško posestne pole), dalje legopisne obrise z merilom o ponujanih pašnikih in poslopih; ti obrisi morajo obsežati parcelne številke pašnikov in opis poslopij. Ko bi svoj čas ministrstvo za deželno bran zahtevalo, morajo vrhutega ponudniki pozneje še predložiti talne načrte in povprečne prereze poslopij.

Dalje se mora iz ponudb dati posneti:

1. Natančnejše oznamenilo nepremičnega posestva, politični in sodni okraj, h kateremu posestvo spada, najbližja železnična, poštna in brzojavna postaja in oddaljenost od njih, značaj terena (je li ravan, hribovit ali gorat), svojstva sveže (je li ilovnat, peščen ali prstén), lastninske in posestne razmere in napoved, je li nepremično posestvo ali en del, oziroma kateri njega del zdaj morebiti v zakup, oziroma kdaj poteko dotične zakupne pogodbe;

2. mera zemljiškega posestva in natančna podrobna napoved, h kateri kulturni vrsti spada, to je koliko je njiv, travnikov, pašnikov, stavbnega sveta, vrta, gozda itd.

Mere je v ponudbah navesti v orali in hektarih;

3. katera poslopja (poslopja za bivališče in za gospodarstvo, hlevi za konje in drugo živino, skladišča itd.) so na posestvu, koliko prostora obsegajo, koliko imajo oken in vrat, iz kakšnega gradiva so, kako so pokrita in v kakšnem stavbenem stanju se nahajajo.

Pri konjskih hlevih je šteti devet kvadratnih metrov notranje talne ploskve kot prostor za eno žrebe; 4. vodne razmere v obče in zlasti, kako se dobiva potrebna pitna in porabna voda za ljudi in živino, in napoved, če in v koliko proti ponujanim nepremičninam povodenj;

5. izjava, da se ponudnik za slučaj, ko bi deželno obratna uprava resnično vzela njemu ponujano nepremično posestvo v zakup, zaveže:

a) da sklene zakupno pogodbo na dobo petindvajset let, docela poplača kolke in pristojbine za pogodbo ter med zakupno dobo iz svojega poplača davke s prikkladami, doklade in druge javne davščine, ki jih je plačevati od zakupnega objekta;

b) da zemljiške ploskve, ki še niso pašniki, po zemljedelskih pravilih na svoje stroške izpremeni v pašnike;

c) da vse potrebne nove stavbe, prizidave in prezidave, vsehvi ograje za pašnike, ki morebiti niso ograjeni z naravnimi mejami in napravo gonj izvrši samo na svoje stroške proti obrestovanju stav- bne glavnice po načrtih, ki mu jih naredi erar;

d) da brezplačno izvrši vzdrževanje pašnikov s pritliklinami, v kolikor vrednost teh del ne presega vsoto, o kateri se je šele dogovoriti;

e) da na zahtevo erara prevzame tudi takšna dela, ki presegajo zgoraj (pod točko d) navedeno mero, proti plačilu po cenah, v tistem kraju navadnih;

f) da med pogodbeno dobo na svoje stroške zavaruje proti požarni škodi vsa v zakup dana poslopja na korist eraru, da zopet samo na svoj račun sezida, oziroma nanovo postavi po požaru poškodovane objekte proti izročitvi zavarovalne vsote po načrtih, ki mu jih izroči erar;

g) proti kateri zakupnini in pod katerimi plačilnimi pogoji bi bil ponudnik voljan skleniti ponujano zakupno pogodbo na dobo, omenjeno zgoraj v točki 5. lit. a.

6. Omenja se, da bi se morale zaradi pretiranih zahtev dotične ponudbe že naprej izključiti od nadaljnjega vpoštevjanja.

Ni potrebno, da bi svet za remontarnico brezpogojno obstal iz enega skupaj se držečega obsega. Dopustno je tudi ponuditi v zakup sosednja — vendar ne več nego štiri do pet kilometrov narazen ležeča — posestva, ki obsegajo po 200 zaokroženih oral.

Zakupni pogodbi se vzamejo za podlago, v kolikor se iz zgoraj navedenih točk ne pokažejo izjeme, določila 25. poglavja občnega državlanskega zakonika.

Deželno obratna uprava mora zahtevati, da se zakupne pravice do v zakup vzetih objektov, ki nastanejo eraru iz zakupne pogodbe, vpišejo v zemljiško knjigo, ravno tako da se puplarnovarno zavarujejo pravice do povračila, ki bi morebiti nastale eraru iz zakupne pogodbe. V kateri visokosti in v kakšni obliki (zemljišknjizno zavarovanje, poroštveno pismo denarnega zavoda, eventualno poleg vrednostnih pa- pirjev kot varščina) se ima to zavarovanje zgoditi, to se določi po posebnih okoliščinah.

Končno se omenja, da deželno obratna uprava potrebne krme ne bo proizvajala v svoji rešiji.

Nastopni pregled kaže približno potrebščine za remontarnico z nameranim prostorom za 400 žrebet, da se ponudniki pouče, kakšni morajo biti dotični zakupni objekti:

Stan:

1 nadporočnik, 1 poročnik-računovodja, 1 živinski zdravnik, 2 stražna mojstra, 5 korporalov, 1 pod- kovni mojster, 24 konjskih strežnikov (z všteti jezdec), 2 častniška služabnika, 2 vprežna konja, 8 konj za ježo in 400 žrebet.

Potrebščine za stanovanje in postranske prostore:

15 sob, 7 izb, 2 pisarni, 1 bolniška soba, 1 delarna, kuhinje, drvarnice, 1 prostor za zapor, 1 prostor za skladišče, 1 kovačnica, 1 kolnica, 1 shramba za gasilno orodje, klet, ledenica, skladišča za krmo.

Hlevi:

Remonti se morajo nastaniti v ograjenih hlevih (ograjah), da se žrebeta v njih prosto gibljejo; ti ne smejo biti prirejeni za manj nego 50 in nikakor ne za več nego 100 konj. Vsak hlev za 50 remonto- mora imeti 450 kvadratmetrov talne ploskve (pri devet metrov notranje širine in 50 metrov notranje dol- žine) ter štiri metre višine.

Skupaj je potrebnih hlevov za 400 žrebet, infekcijski hlev za 10 žrebet s stojišči in če se pašniki drže skupaj eden, če se pa ne držijo skupaj, več hlevov za bolno živino, vsega skupaj za 30 žrebet s sto- jišči, potem 1 hlev za 2 vprežna konja in za 8 konj za ježo.

V bližini vsakega hleva dajaj izdaten vodnjak ali vodovod potrebno vodo v napajalno korito; vod- njak mora imeti sesaljško.

Voda mora biti čista in zdrava. Eventualno sme tudi en vodnjak dajati vodo za dva blizu skupaj stoječa hleva.

Pašniki:

K neobhodno potrebnim potrebščinam remontarnice spada, kar se tiče kakovosti sveta, hribovit, teren, srednje težka, propustna, suha zemlja potem redilni, tedaj s fino plemenito travo obrastli, če le mo- goče nekoliko višje ležeči pašniki, ki jim brez dvombe ne preti nobena povodenj. Ploskve, po katerih rasto trave in zelišča, ki za pašo niso primerne (plevel) so že naprej brezpogojno izključene. Napajališč mora biti na pašnikih v obilni meri; najboljši za to so bajerji in potoki. Razmerno po obilnosti trave in po re- dilnosti paše se potrebuje za vsako žrebe približno 1 oral, tedaj za 400 žrebet 400 oral.

Ponudbe, ki izkazujejo že zdaj obstoječ skupni obseg pašnikov, ki meri 400 oral imajo ob dru- gače enaki kakovosti posestva prednost pred drugimi ponudbami.

Iztekli, ki se narede stično s hlevi, in gonje morajo obsežati približno 50 oral sveta.

Pritikline:

Želi se, da bi bili v neposredni bližini remontarnice tudi nekateri vrli in nekatera zemljišča v približek, da bi osobe remontarnice materialno lažje izhajalo, zlasti v samotno ležečih krajih.

Dunaj, dne 13. oktobra 1909.

C. kr. ministrstvo za deželno bran.

Podružnice
Spljet, Celovec

- in Trst -

- Delniška glavica -
- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na te-
koči račun, ter je obrestuje po čistih $\frac{1}{2}\%$

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev po dnevnem kurzu.

Podružnice
Spljet, Celovec

- in Trst -

- Rezervni fond -
- K 300.000. -